ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΔΕΙΚΤΕΣ- ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ/ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

ΙΣΤΟΡΙΑ Ε΄ ΤΑΞΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΓΝΩΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ			
1. Επισκόπηση		**ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ- ΣΧΟΛΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ**	**ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ- ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ**
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ		
Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να: 1.1 Αναφέρουν και συζητούν[1] βασικές αλλαγές και συνέχειες στον τρόπο ζωής των ανθρώπων στον ελληνικό χώρο και την Κύπρο από την	1.1 (α) Αλλαγές και συνέχειες στη μετακίνηση και εγκατάσταση των ανθρώπων (λόγοι μετακίνησης, χώροι εγκατάστασης, αρχιτεκτονική). (β) Αλλαγές και συνέχειες στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων (θέση γυναικών, αντρών,		

[1] Με τον όρο «συζητούν» αναφερόμαστε σε όλες εκείνες τις ενέργειες που αναμένεται να παρατηρήσουμε εκ μέρους των παιδιών, όπως αυτές περιγράφονται στους δείκτες επιτυχίας και επάρκειας επιστημολογικής κατανόησης. Για παράδειγμα θεωρούμε ότι τα παιδιά συζητούν συγκεκριμένες αλλαγές και συνέχειες όταν τις κατηγοριοποιούν ή/και τις αξιολογούν ως προς τη σημαντικότητα ή/και τις αιτιολογούν ή/και εισηγούνται τρόπους με τους οποίους αυτές επηρεάζουν τη ζωή των ανθρώπων.

Παλαιολιθική εποχή μέχρι το τέλος της Βυζαντινής περιόδου και το σήμερα. 1.2 Αναφέρουν και συζητούν βασικές αλλαγές και συνέχειες στην κρατική οργάνωση του ελληνικού χώρου και της Κύπρου από την Παλαιολιθική εποχή μέχρι τη Βυζαντινή εποχή και το σήμερα.	παιδιών, ένδυση, τεχνολογία, ασχολίες). (γ) Αλλαγές και συνέχειες στις ιδέες των ανθρώπων (ιδέες και αντιλήψεις, έκφραση ιδεών, θρησκείες). (δ) Αλλαγές και συνέχειες στην κοινωνική οργάνωση (μέγεθος ομάδων ανθρώπων, οργάνωση κρατών, πολιτεύματα, σχέσεις μεταξύ ομάδων ανθρώπων). 1.2 Αλλαγές και συνέχειες στη διοικητική οργάνωση του ελληνικού χώρου και της Κύπρου από την Παλαιολιθική εποχή μέχρι τη Βυζαντινή εποχή και το σήμερα (προϊστορικοί οικισμοί, αρχαίες πόλεις-κράτη στον ελληνικό χώρο και την Κύπρο, ο ελληνικός χώρος και η Κύπρος ως μέρη αυτοκρατοριών, φράγκικο βασίλειο της Κύπρου, σημερινό ελληνικό κράτος και κυπριακό κράτος).		

2. Επισκόπηση Ρωμαϊκής- Βυζαντινής αυτοκρατορίας			
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ		
Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να: 2.1 Αναφέρουν και συζητούν βασικές αλλαγές και συνέχειες στα σύνορα της Ρωμαϊκής και της Βυζαντινής αυτοκρατορίας από την ίδρυσή της μέχρι και την πτώση της.	2.1 (α) Αλλαγές και συνέχειες στα σύνορα της Ρωμαϊκής - Βυζαντινής αυτοκρατορίας από τις απαρχές του Ρωμαϊκού κράτους μέχρι την οριστική διάλυση της Βυζαντινής αυτοκρατορίας (1) Ίδρυση (2) Επέκταση (κατάκτηση ελληνικού χώρου και Κύπρου) (3) Απώλεια εδαφών (αναφορά στη μεγάλη μετανάστευση των λαών –των στεππών- που οδήγησε στην πτώση της δυτικής ρωμαϊκής αυτοκρατορίας και της αντικατάστασής της από γερμανικά βασίλεια.)(4) Σταδιακή επανάκτηση εδαφών: Ιουστινιανός, Ηράκλειος, Μακεδονική δυναστεία, (5) Συρρίκνωση εδαφών: Σταυροφορίες, εμφάνιση		

	Σελτζούκων και Οθωμανών Τούρκων (επισκόπηση).		
3. Ρωμαϊκό κράτος (6ος αιώνας π.Χ.- 4ος αιώνας μ.Χ.)			
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ		
Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να: 3.1 Αναφέρουν και συζητούν τα βασικά χαρακτηριστικά της κοινωνικής οργάνωσης και της καθημερινής ζωής των ανθρώπων στην αρχαία Ρώμη και να συζητούν αλλαγές και συνέχειες σε σχέση με το σήμερα.	3.1 (α) Οργάνωση της ρωμαϊκής κοινωνίας (κοινωνικές τάξεις, λήψη αποφάσεων). (β) Η θέση της γυναίκας στην αρχαία Ρώμη. (γ) Το φαινόμενο της δουλείας στην αρχαία Ρώμη.	**Η ρωμαϊκή αυτοκρατορία, μια υπερδύναμη του αρχαίου κόσμου** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 14-16) **Η ζωή στην αρχαία Ρώμη** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 17-19)	**Οι γυναίκες στην αρχαία Ρώμη** https://istod.schools.ac.cy/el/yliko/ypostiriktiko-yliko-e-taxi
3.2 Συζητούν τις συνέπειες της επαφής του ελληνικού χώρου και της Κύπρου με τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία.	3.2 (α) Κατάκτηση των ελληνικών πόλεων και της Κύπρου από τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία. (β) Βασικά χαρακτηριστικά του ελληνορωμαϊκού πολιτισμού. (γ) Ρωμαϊκά κατάλοιπα στην Κύπρο.	**Οι Ρωμαίοι κυβερνούν τους Έλληνες** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 10-11) **Οι Έλληνες «κατακτούν» τους Ρωμαίους με τον πολιτισμό τους** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 12-13)	**Οι Ρωμαίοι στην Κύπρο** **Ρωμαϊκά κτίσματα στην Κύπρο** https://sch.cy/sd/320/romi_kypros.zip

3.3 Χρησιμοποιούν ορθά βασικές έννοιες περιεχομένου που σχετίζονται με τη Ρωμαϊκή εποχή	3.3 **Όροι/Έννοιες**: Πατρίκιοι, πληβείοι, δούλοι, σύγκλητος, συνελεύσεις, μάγιστρος, ύπατος, ελληνορωμαϊκός πολιτισμός.		
4. Τα Πρώτα Βυζαντινά χρόνια (4ος αιώνας μ.Χ.-7ος αιώνας μ.Χ.)			
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ		
Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να: 4.1 Συζητούν τη μετάβαση από το Ρωμαϊκό κράτος στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία. 4.2 Αναφέρουν και συζητούν τα κυριότερα γεγονότα που οδήγησαν στην καθιέρωση του Χριστιανισμού ως επίσημης θρησκείας	4.1 (α) Ο ρόλος του Μεγάλου Κωνσταντίνου στη μετάβαση από το ενιαίο Ρωμαϊκό κράτος στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία, με νέα πρωτεύουσα την Κωνσταντινούπολη. 4.2 (α) Μέγας Κωνσταντίνος – Ιουλιανός – Θεοδόσιος Α': Η στάση τους απέναντι στον Χριστιανισμό και οι λόγοι που τους οδήγησαν στις ενέργειές τους.	**Μια νέα πρωτεύουσα, η Κωνσταντινούπολη** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 23-25) **Η αυτοκρατορία χωρίζεται σε Ανατολική και Δυτική** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 31-33) **Ο χριστιανισμός γίνεται επίσημη θρησκεία** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 29-30)	

του Βυζαντινού κράτους.	(β) Συνέπειες της καθιέρωσης του Χριστιανισμού ως επίσημης θρησκείας.		
4.3 Αναφέρουν και συζητούν τα βασικά χαρακτηριστικά της κοινωνικής οργάνωσης των ανθρώπων στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία και συζητούν αλλαγές και συνέχειες σε σχέση με το σήμερα.	4.3(α) Οργάνωση της βυζαντινής κοινωνίας (κοινωνικές τάξεις, λήψη αποφάσεων). (β) Δήμοι (κοινωνικός και πολιτικός ρόλος, ομοιότητες και διαφορές με σημερινούς θεσμούς).	**Το Παλάτι, ο Ιππόδρομος και οι Δήμοι** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 34-37)	
4.4 Συζητούν βασικά χαρακτηριστικά της εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής του Ιουστινιανού Α΄ και τις συνέπειές της για τη Βυζαντινή αυτοκρατορία.	4.4 (α) Οι ενέργειες του Ιουστινιανού Α΄ στην εσωτερική και εξωτερική πολιτική και οι συνέπειές τους. (γ) Τα αίτια και οι συνέπειες της Στάσης του Νίκα.	**Ο Ιουστινιανός μεταρρυθμίζει τη διοίκηση και τη νομοθεσία** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 42-44) **Το βυζαντινό κράτος μεγαλώνει και φτάνει στα παλιά σύνορα της αυτοκρατορίας.** Στα Βυζαντινά Χρόνια (σελ. 49-51) **Οι Δήμοι αναστατώνουν την πρωτεύουσα με τη «στάση του νίκα»** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 45-46)	

4.5 Αναφέρουν διάφορες μορφές έκφρασης των ανθρώπων (π.χ. αρχιτεκτονική, ναοδομία, τέχνες) κατά τη Βυζαντινή Εποχή και να τις συνδέουν με τις κύριες αντιλήψεις των ανθρώπων την εποχή αυτή.	4.5 **Επιλογή ΕΝΟΣ από τους ακόλουθους δείκτες (επισκοπήσεις):** (α) Τα δημόσια κτήρια (ιππόδρομοι, υδραγωγεία, λουτρά), οχυρωματικά έργα (τείχη, κάστρα-πόλεις, αναφορά στα κάστρα του Πενταδακτύλου), βυζαντινή αρχιτεκτονική και ναοδομία, με αναφορά στην Κωνσταντινούπολη και στην Αγία Σοφία (εξέλιξη και χρήση) (Επισκόπηση). (β) Τοιχογραφίες, ψηφιδωτά και εικόνες, απεικόνιση του Θείου, εικονομαχία, ρόλος της Κύπρου στην εικονομαχία.(Επισκόπηση). **Επιλογή ΕΝΟΣ από τους ακόλουθους δείκτες (Εις βάθος μελέτες):** (γ) Αγία Σοφία: Αρχιτεκτονικός σχεδιασμός, συντελεστές, σημασία/συμβολισμοί ως πολιτιστικό και θρησκευτικό μνημείο τότε και σήμερα. (δ) Βυζαντινή τέχνη στην Κύπρο. Διαφύλαξη της Βυζαντινής τέχνης στην Κύπρο, συμβολή της στην παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά. Προσφορά του νησιού στη διατήρηση της Βυζαντινής Ορθόδοξης	**Η βυζαντινή Κύπρος** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ.115-116) **Η Αγία Σοφία, ένα αριστούργημα της αρχιτεκτονικής** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 47-48) **Η Κωνσταντινούπολη οχυρώνεται και στολίζεται με έργα τέχνης** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 26-28) **Η κρίση της εικονομαχίας διχάζει τους Βυζαντινούς** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 73-74)	**Τα πρώτα βυζαντινά χρόνια στην Κύπρο** https://sch.cy/sd/320/prota_vyzantina_chronia.zip

	παράδοσης (αρχιτεκτονική, αγιογραφία, υμνογραφία, παραδείγματα όπως ψηφιδωτά Παναγίας Αγγελόκτιστης και Κανακαριάς).		
4.6 Χρησιμοποιούν ορθά βασικές έννοιες περιεχομένου που σχετίζονται με την Πρώιμη Βυζαντινή περίοδο.	4.6 <u>Έννοιες</u> Τετραρχία, σύνορα, μονοκράτορας, έπαρχος, Νέα Ρώμη/Κωνσταντινούπολη, Βυζάντιο/Βυζαντινή Αυτοκρατορία, Ανατολικό Ρωμαϊκό Κράτος, Ρωμαίοι/Ρωμιοί, Διάταγμα των Μεδιολάνων (ανεξιθρησκία), μεγάλοι γαιοκτήμονες, ιππόδρομος, δήμοι, παλάτι, αιρέσεις, Οικουμενική Σύνοδος, μεταρρύθμιση, νομοθεσία, κωδικοποίηση, διοίκηση, δασμοί, προνόμια, στάση, αρχιτεκτονικός ρυθμός, συνθήκες ειρήνης, λογοθέτης, οχύρωση.		

5. Μέση Βυζαντινή περίοδος (7ος αιώνας μ.Χ.- 11ος αιώνας μ.Χ.)			
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ		
Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να: 5.1 Αναφέρουν και συζητούν τις σχέσεις του Βυζαντίου με τους γειτονικούς λαούς (Άβαροι, Άραβες, Σλάβοι, Ρώσοι, Βούλγαροι, Πέρσες).	5.1 Γειτονικοί λαοί της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας: (α) Γειτονικοί λαοί (Άβαροι, Άραβες, Σλάβοι, Ρώσοι, Βούλγαροι, Πέρσες) και σχέσεις με το Βυζάντιο: Συγκρούσεις, συνεργασία, διπλωματία. (β) Ο ρόλος των Ακριτών (σύγκριση ιστορικών πηγών και θρύλων, Ακριτικά τραγούδια, θρύλοι, παραδόσεις για τον Βασίλειο Διγενή).	**Πέρσες και Άβαροι συμμαχούν εναντίον του Βυζαντίου** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 53-57) **-Το Βυζάντιο εκχριστιανίζει τους Σλάβους** **-Φιλικές σχέσεις και συγκρούσεις με τους Βούλγαρους και τους Ρώσους** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 64-68) **Η φύλαξη των ανατολικών συνόρων και οι Ακρίτες** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 61-63)	**Μέση Βυζαντινή Περίοδος – Ακρίτες 1** https://sch.cy/sd/320/e_taxi_akrites.zip **Μέση Βυζαντινή Περίοδος – Ακρίτες 2** https://sch.cy/sd/320/e_taxi_akrites2.zip

5.2 Συζητούν τα αίτια και τις συνέπειες της εμφάνισης και εξάπλωσης του Ισλάμ και των Αράβων.	5.2 Άραβες και εξάπλωση του Ισλάμ: (α) Ίδρυση του Ισλάμ από τον Μωάμεθ και η ενοποίηση των Αράβων. (β) Προσπάθειες εξάπλωσής τους στην Ευρώπη (πολιορκία Κωνσταντινούπολης και μάχη Πουατιέ). (γ) Αραβικός πολιτισμός: Επιστήμες (μαθηματικά, αστρονομία, χημεία, ιατρική), τέχνη (π.χ. ανάκτορα Αλάμπρα στη Γρανάδα, Χαλά Σουλτάν στη Λάρνακα), λογοτεχνία (π.χ. Χίλιες και μία νύχτες).	**Οι Βυζαντινοί και οι Άραβες** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 58-60)	
5.3 Συζητούν τις συνέπειες των αραβικών επιδρομών στην Κύπρο.	5.3 (α) Συνέπειες των αραβικών επιδρομών στην Κύπρο. . (β) Σχέσεις των Αράβων με το Βυζάντιο στην Κύπρο (συγκρούσεις, συμβιβασμός, συγκυριαρχία, μετοικεσίες των Κυπρίων).		**Μέση Βυζαντινή περίοδος - Αραβικές επιδρομές** - Τα αίτια των αραβικών επιδρομών στην Κύπρο - Συνέπειες των αραβικών επιδρομών στην Κύπρο https://sch.cy/sd/320/mesi_vyzantini_epochi_aravikes_epidromes.zip

5.4 Αναφέρουν βασικά χαρακτηριστικά και συζητούν τη σημαντικότητα της άνθισης των γραμμάτων και των τεχνών στη Βυζαντινή αυτοκρατορία από τον 8ο μέχρι τον 11ο αιώνα.	5.4 (α) Επισκόπηση κυριότερων χαρακτηριστικών της Μακεδονικής Αναγέννησης (ανώτερη και ανώτατη εκπαίδευση, πανδιδακτήριον της Μάγναυρας, αντιγραφή αρχαίων κειμένων).	**Η νομοθεσία και η διοίκηση εκσυγχρονίζονται** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 70-72) **Το Βυζάντιο φτάνει στο απόγειο της ακμής του** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 75-76) **Η ανάπτυξη των γραμμάτων και η μελέτη των αρχαίων Ελλήνων κλασικών** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 77-79) **Η παιδεία στο Βυζάντιο** *Στα Βυζαντινά χρόνια (σελ. 125-127)*	
5.5 Αναφέρουν τα βασικά χαρακτηριστικά της καθημερινής ζωής των ανθρώπων στα βυζαντινά χρόνια και αιτιολογούν τις αλλαγές και συνέχειες σε σχέση με το σήμερα. .	5.5 (α) Η θέση της γυναίκας (στην οικογένεια, στην πολιτική και κοινωνική ζωή). (β)Η θέση των παιδιών και η εκπαίδευσή τους. (γ) Διατροφή και διατροφικές συνήθειες.	**Η γυναίκα στη Βυζαντινή κοινωνία** *Στα Βυζαντινά χρόνια (σελ. 120-122)* **Η καθημερινή ζωή στην ύπαιθρο στα χρόνια των Ισαύρων και των Μακεδόνων** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 80-83)	
5.6 Χρησιμοποιούν ορθά βασικές έννοιες περιεχομένου που	5.6 <u>Έννοιες</u> Ισλάμ, Μουσουλμάνος, Κοράνι, Χαλίφης, Ακρίτες, διπλωματία, μισθοφόροι, Χαλά Σουλτάν		

σχετίζονται με τη Μέση Βυζαντινή περίοδο.	Τεκκέ, καθεστώς συγκυριαρχίας, μετοικεσία/επαναπατρισμός Κυπρίων, υγρό πυρ, εκχριστιανισμός, «Αρχιεπίσκοπος Νέας Ιουστινιανής και πάσης Κύπρου», Ακάθιστος Ύμνος, Εικονομαχία, Εικονολατρεία, χειρόγραφα, αναστήλωση εικόνων, αγιογραφία, ακμή, δυναστεία.		
6. Παρακμή και πτώση του Βυζαντίου (11ος αιώνας μ.Χ.- 15ος αιώνας μ.Χ.)			
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ		
Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να: 6.1 Συζητούν τα εσωτερικά και εξωτερικά προβλήματα που οδήγησαν την αυτοκρατορία από την ακμή στην	6.1 Λόγοι παρακμής της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας: (α) Επισκόπηση προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Βυζαντινή Αυτοκρατορία (νέοι εχθροί: Σελτζούκοι, Νορμανδοί και Οθωμανοί, εκτεθειμένα σύνορα αυτοκρατορίας, εσωτερικά προβλήματα).	**Το κράτος αντιμετωπίζει μεγάλα εσωτερικά προβλήματα** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 85-87) **Νέοι εχθροί εμφανίζονται και αποσπούν εδάφη από την αυτοκρατορία** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 88-90)	

παρακμή (αίτια παρακμής). [2]	(β) Το Σχίσμα των δύο Εκκλησιών και οι μελλοντικές συνέπειές του.		
6.2 Συζητούν τα αίτια και τις συνέπειες των Σταυροφοριών.	6.2 (α) Αίτια και Συνέπειες των Σταυροφοριών.	**Η τέταρτη σταυροφορία και η κατάληψη της Κωνσταντινούπολης από τους Φράγκους** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 91-92)	
6.3 Συζητούν τις συνέπειες της κατάληψης της Κωνσταντινούπολης από τους Σταυροφόρους.	6.3 (α) Συνέπειες της κατάληψης της Κωνσταντινούπολης από τους Σταυροφόρους (Δημιουργία ελληνικών ανεξάρτητων κρατιδίων και προσωρινή ανακατάληψη της Κωνσταντινούπολης χωρίς επανένωση της αυτοκρατορίας.	**Τα ελληνικά κράτη μετά την άλωση της Πόλης** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 93-94) **Η ανάκτηση της Πόλης από τον Μιχαήλ Η΄, τον Παλαιολόγο** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 95-97)	
6.4 Συζητούν τα γεγονότα, αίτια και συνέπειες της Άλωσης της Κωνσταντινούπολης από τους Οθωμανούς Τούρκους.	6.4 (α) Πολιορκία από τον Μωάμεθ Β' και άλωση της Κωνσταντινούπολης (1453). (β) Συνέπειες της Άλωσης. (γ) Θρύλοι και παραδόσεις σχετικά με της άλωση της Κωνσταντινούπολης (πραγματικά και φανταστικά	**Οι Οθωμανοί Τούρκοι κατακτούν βυζαντινά εδάφη** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 101-103) **Ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος προσπαθεί να σώσει την πρωτεύουσα** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 104-106) **Οι Τούρκοι πολιορκούν την Κωνσταντινούπολη** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 107-109)	

[2] Κάποιοι από τους δείκτες της ενότητας 6 μπορούν να προηγηθούν/γίνουν παράλληλα με τους δείκτες της ενότητας 5 αν ο/η εκπαιδευτικό το θεωρεί σκόπιμο.

6.5 Χρησιμοποιούν ορθά βασικές έννοιες περιεχομένου που σχετίζονται με την παρακμή και πτώση του Βυζαντίου.	στοιχεία, σύγκριση με πηγές από ιστορικούς). 6.5 <u>Έννοιες</u> Σχίσμα, παρακμή, ακμή, άλωση, Σταυροφορίες.	**Η άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Τούρκους** *Στα Βυζαντινά Χρόνια* (σελ. 110-111)	
7. Φραγκοκρατία και Ενετοκρατία στην Κύπρο (1191 μέχρι το 1571)			
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ		
Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να: 7.1 Συζητούν τα αίτια και τις συνέπειες της κατάληψης της Κύπρου από τον Ριχάρδο Α΄.	7.1 (α)Λόγοι κατάληψης της Κύπρου από τον Ριχάρδο Α΄. (β)Διαδοχικές καταλήψεις της Κύπρου από τους Δυτικοευρωπαίους: Επισκόπηση διαδοχικών καταλήψεων της Κύπρου από τους Δυτικοευρωπαίους και τους Οθωμανούς (Ριχάρδος ο		**Η Κύπρος από το 1191 μέχρι το 1571-** - Επισκόπηση περιόδου - Η κατάληψη της Κύπρου από τον Ριχάρδο Α' - Κοινωνική και διοικητική οργάνωση

	Λεοντόκαρδος, Ναΐτες, Λουζινιάν, Ενετοί, Οθωμανοί).		- Επανάσταση Κυπρίων δουλοπάροικων https://sch.cy/sd/320/kypros_1191_mechri_1571.zip
7.2 Αναφέρουν βασικά χαρακτηριστικά της διοικητικής και κοινωνικής οργάνωσης της Κύπρου κατά την περίοδο της Φραγκοκρατίας και Ενετοκρατίας.	7.2 (α) Καθιέρωση και χαρακτηριστικά του φεουδαρχικού συστήματος στην Κύπρο (κοινωνικές τάξεις, συνθήκες ζωής, διοίκηση). (β) Λαϊκές εξεγέρσεις (εξέγερση Κυπρίων χωρικών 1426-Εξέγερση Ρε Αλέξη). (γ) Σχέση ορθόδοξης και λατινικής εκκλησίας: Σύγκρουση, αντιπαράθεση, συνύπαρξη (Ελένη Παλαιολογίνα). (δ) Αικατερίνη Κορνάρο, η τελευταία βασίλισσα της Κύπρου – Το πέρασμα στην Ενετοκρατία. (ε) Εξάπλωση και συνέπειες των επιδημιών που αποδεκατίζουν μεγάλο μέρος του πληθυσμού της Ευρώπης κατά τον Μεσαίωνα (λιμός, μαύρη πανώλη). Αναφορά και στην Κύπρο.		**Ελένη Παλαιολογίνα** https://istod.schools.ac.cy/el/yliko/ypostiriktiko-yliko-e-taxi

7.3 Συζητούν την εμφάνιση της Μαρωνίτικης, της Λατινικής και της Αρμένικης κοινότητας στην Κύπρο καθώς και της ομάδας των Ρομά.	7.3 (α) Αίτια μετακινήσεων Αρμενίων στην Κύπρο (6ος – 16ος αιώνας). (β)Αίτια μετακινήσεων Μαρωνιτών στην Κύπρο (7ος αιώνας- 13ος αιώνας). (γ) Αίτια εμφάνισης της Λατινικής κοινότητας στην Κύπρο (12ος αιώνας). (δ) Αίτια μετακίνησης των Ρομά στην Κύπρο.		
7.4 Εντοπίζουν τις πολιτισμικές επιδράσεις των Φράγκων και Ενετών στην Κύπρο.	7.4 Πολιτισμικές επιδράσεις: **Επιλογή ΕΝΟΣ από τους πιο κάτω δείκτες:** (α) Θρύλοι και παραδόσεις που σχετίζονται με την περίοδο της Φραγκοκρατίας και Ενετοκρατίας (π.χ. ο μύθος της Μελουζίνας, θρύλοι σχετικά με τα κάστρα του Πενταδακτύλου π.χ. ρήγαινα, Διγενής Ακρίτας). (β) Ορθόδοξα και λατινικά μνημεία: Ναοί (π.χ. Αγία Σοφία, Μπέλαπαϊς), οχυρωματικά έργα (τείχη Λευκωσίας και Αμμοχώστου, ενετικά κάστρα, κ.λπ.), ζωγραφική.		**Η Ρήγαινα της Κύπρου** https://istod.schools.ac.cy/el/yliko/ypostiriktiko-yliko-e-taxi **Τα ενετικά τείχη της Λευκωσίας** https://istod.schools.ac.cy/el/yliko/ypostiriktiko-yliko-e-taxi

7.5 Χρησιμοποιούν ορθά βασικές έννοιες περιεχομένου που σχετίζονται με την Κύπρο κατά τη Λατινοκρατία.	7.5 <u>Έννοιες</u> Οχυρωματικά έργα, φεουδαρχία-φέουδα, πάροικοι / δουλοπάροικοι, Φραγκοκρατία, Ενετοκρατία-Ενετοί, Λατίνοι-λατινική κοινότητα, εμπορικά προνόμια, φραγκοβυζαντινός ναός.		